

Mette Frederiksens tale ved Folketingets åbning

Taler

Mette Frederiksen
Danmarks statsminister

Dato

6. oktober 2026

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

- 1 Deres Majestæter, Deres Kongelige Højhed, Folketingets nyvalgte formand, Færøernes lagmand og formanden for naalakkersuisut. Kære alle jer, der ser med hjemmefra, og alle jer her i salen.
- 5 I dag åbner vi Folketinget i det lille land i det store rige. Det er et land, vi har bygget sammen, og som vi er fælles om, i en verden, der bliver stadig mere urolig og farlig. Jeg vil tale om danskernes hverdag, om økonomi og tryghed. Jeg vil tale om et Rusland, der truer os. Jeg vil tale om landdistrikterne, om byerne og om alt det, der er midt mellem. Jeg vil appellere til samarbejde og tillid, at vi holder
- 10 fast i det, vi har sammen som danskere, og samtidig insisterer på forandring, udvikling og fremgang.

- Vi starter i Aarestrup – en lille by i det smukke Himmerland. Det er en halv times kørsel fra min farmor og farfars elskede Bælum. Her bor kun 208
- 15 indbyggere, men der er både en friskole, en naturbørnehave og et forsamlingshus. For nogle år siden løb man ind i et problem. Der manglede faciliteter til byens foreningsliv. Rammerne var blevet for små og for utidssvarende. En gruppe ildsjæle fra byen gik sammen med den plan, at man ville opføre en multihal. Sådan en multihal er dyr, især i en by, der kun har 208
- 20 indbyggere. Der blev søgt fonde og tegnet skitser, der blev solgt bambusstrømper og toiletpapir, udbudt folkeaktier og sponsorskilte. Ja, efterhånden var vel hele den lille by engageret. 8 år tog arbejdet, og undervejs var de millimeter fra at give op. Men det gjorde de ikke, og i sommer kunne de så
- 25 invitere til åbent hus med fodboldturnering, cykelringridning, kæpheste og pedaltraktortræk. Det er en funklende ny multihal, som man kan bruge til gymnastik, boksning, jumping trampolinfitness, og ja, også pickleball og meget, meget mere. Som en af de lokale udtrykker det: Det er det bedste, der kan ske for vores by.

Den lille historie siger først og fremmest noget om Aarestrup, en lillebitte landsby, der igennem 8 års hårdt arbejde er lykkedes med noget, som nærmest virkede umuligt, men den siger også noget om os som land, om en stædighed, der løber igennem vores historie. Da vores tiptipoldeforældre mistede 40 pct. af Danmark i 1864, gik de i gang med at opdyrke heden. De gødede, pløjede og drænede jorden, opsatte læhegn, fjernede lyng, gravede grøfter, anlagde veje, og de forvandlede tør, sandet, næringsfattig jord til landbrugsjord. Godt 100 år senere udnyttede vores forældre og bedsteforældre en global energikrise til at udvikle vindmølleindustrien. En af de første møller, der blev skabt, skabtes af en tømmer, der satte den op i sin baghave, lidt uden for Herning. I dag arbejder der tusindvis af danskere i vindmøllebranchen i Danmark.

Danmark har i det hele taget en myriade af store, mellemstore og små virksomheder, som lever af at producere ren, grøn teknologi. På Als produceres termostater, i Bjerringbro energieffektive pumper, og i Kalundborg enzymer til biobrændsel. Vindenergi dækker over halvdelen af Danmarks samlede elforbrug. Det er godt for klimaet, det er godt for vores sikkerhed og for vores konkurrencekraft, og det er godt for pengepungen. For selv om de stigende priser på olie også rammer her og rammer nogle hårdt, er vi et af de lande, der er mindre sårbare, fordi vi i tide gik i gang med den grønne omstilling. Danmark er på mange måder et land, der er bygget på trods, skubbet frem af driftige mænd og kvinder, der mødte modstand og masser af den, men som tænkte: Det skal være løgn.

Mange her i salen kan nok huske dengang, da Lindøværftet lukkede. Det sendte chokbølger igennem vores land. Familier havde arbejdet der i generationer, havde mødt hinanden på værftet og var flyttet ind i de gule rækkehuse i Munkebo, der var opført netop til dem. De stiftede familie, og min onkel Kai Erik var én af dem. Men med ét stod de til at miste deres eksistensgrundlag, knust i den globale konkurrence, fordi man dengang troede, alt skulle produceres så billigt som muligt, så langt væk som muligt. Siden da er vi blevet klogere. Fynboerne dengang gav ikke op, og det gjorde fagforeningerne heller ikke, og det gjorde virksomhederne heller ikke. Det gamle, stolte skibsværft blev ombygget til industripark for vindmølleindustrien. Medarbejderne tog efteruddannelse, fik papir på det, de kunne, og i dag arbejder der lige så mange på Lindø, som da værftet lukkede.

Samme historie kan vi danskere heldigvis fortælle om mange andre

70 virksomheder og fag. Min far var typograf. Først kom computeren. Senere blev
mange opgaver flyttet til Asien. Typograferne blev omskolet og videreuddannet
og fandt nye arbejdspladser. Og i de senere år har beskæftigelsen her i Danmark
sat den ene rekord efter den anden, fordi vi i Danmark ikke lader nogen eller
noget i stikken.

75

Det gør mig stolt, ligesom det gør mig stolt, at du er her på tilhørerpladserne i
dag, far. Du er ramt af kræft, du er svækket af behandlingen. Alligevel tog du
toget kl. 7 i morges hjemme fra Aalborg, fordi du er *min* far, og fordi jeg er *din*
datter. Tak. På den måde er du også billedet på Danmark. Du er født lige efter
80 krigen og er barn af to ufaglærte forældre. Du fik en faglært uddannelse. Du har
knoklet og været med til at bygge det moderne Danmark, vi andre nyder godt af.
Du var tillidsmand på avisen. Du har lært mig alt det vigtigste i livet. Og i dag
viser du, at ingen skal give op, og at der faktisk ikke er ret langt fra Nordjylland
til København.

85

Aarestrup, Lindø og min egen barndomsby, Aalborg, er alle eksempler på, hvor
meget vi kan i det her lille, vidunderlige land, når vi sætter os noget for, og når vi
går sammen om at få det til at ske. I dag står vi midt i en ny omstilling, nemlig af
vores landbrug, som i generationer har beskæftiget tusindvis af danskere, og som
90 har givet os mad på bordet. Danmark har stærke landbrugstraditioner. Og jeg
nærer selv en næsegrus beundring for de mange landmænd, der arbejder hårdt,
bl.a. med at nedbringe miljøbelastningen, og investerer i ny teknologi, som
reducerer klimaaftrykket. Mange af jer er ildsjæle, som har lagt hele jeres liv i
jeres erhverv, og vi kan slet ikke undvære jer.

95

Men at sikre vores drikkevand for fremtidige generationer, at behandle grisene
bedre og at sætte ind mod den massive kvælstofforurening, der lige nu ødelægger
livet i vores fjorde og indre farvande, er opgaver, vi skal løse sammen. Nu gør vi
det, der burde være gjort for længst. For der er noget galt, når der er rester af
100 pesticider i mere end halvdelen af de undersøgte drikkevandsboringer. Der er
noget galt, når der hver dag dør omkring 25.000 pattegrise. Og der er noget galt,
når vores fjorde er fyldt med fedtemøg.

Derfor gennemfører vi nu et nationalt sprøjteforbud. Derfor gennemfører vi en
105 akutplan for bedre dyrevelfærd med flere og mere grundige kontroller og
hårdere konsekvenser. Og det er kun første skridt. Grise skal have krølle på
halen, ekstremavl skal forbydes, fiksering skal udfases, og der skal være mere

plads og mere rodemateriale.

110

Kan vi gøre alt det, samtidig med at vi udvikler dansk landbrug? Det vil regeringen insistere på, vel vidende, at det selvfølgelig ikke bliver nemt. Det var det heller ikke at indgå den grønne trepart, og det bliver den nye grisefirepart heller ikke. Men vi skal finde vores vej igennem det her, for landdistrikternes
115 skyld, for landbrugets skyld og for vores børns og børnebørns skyld.

120

For Danmark er et lille land. Tænk, at vi bor i et land, hvor der højst er 50 km til havet, uanset hvor man er, og at der efter sigende ikke er nogen, der har mere end 3 km til den nærmeste nabo. Alligevel er der verdener til forskel på de liv, vi lever, og de bekymringer, vi har. Bor man i en lille landsby, er det måske ikke gratis skolemad, der er det vigtigste i verden, for her er spørgsmålet nogle steder, om skolen overhovedet er der næste år, ligesom det nok heller ikke er en forsinket bus, der fylder allermest, men snarere, om der i det hele taget kører en bus.

125

Det kan nogle gange føles, som om fremtiden har et skær af uundgåelighed over sig – som om det er forudbestemt, at købmanden lukker, at skolerne bliver færre, eller at alle busruter nedlægges. Men det skal vi jo ikke acceptere. Det skal være muligt at bo og leve overalt i Danmark. Når du ringer til lægen, skal der
130 være en, der tager telefonen. Der skal være gode daginstitutioner, skoler og fritidstilbud til dine børn, og der skal være uddannelse til de unge.

135

Selvfølgelig har de store byer flere tilbud end de mindre, og selvfølgelig er der længere til alting på landet. Men det må aldrig være postnummeret, der bestemmer kvaliteten af velfærdssamfundet. Hvis vi mister blikket for
hinanden, mister vi det, der binder os sammen som et land. I andre lande har vi set konsekvenserne, når et land knækker over på midten. Det kommer ikke til at ske her. Vi har et valg: Vi kan give op og lade falde, hvad ej kan stå, eller vi kan sætte ind og kæmpe for alt det, vi elsker ved Danmark.

140

Derfor foreslår regeringen i dag en helt ny tilgang, hvor vi ruller den røde løber ud for lokal virkelyst, og hvor vi giver langt mere handlerum til de kommuner, der forsøger at vende udviklingen, men som måske ofte oplever, at regler og lovgivning bremser for meget. Det skal være slut nu. Hvis der i en
145 kommunalbestyrelse er et stort ønske om at gennemføre politik, der kan skabe aktivitet og arbejdspladser lokalt, skal svaret fra staten ikke bare være nej.

Selvfølgelig skal der mange steder stadig tages hensyn til naboer og til natur, men fremover skal svaret i langt højere grad være: *Hvordan* får vi det til at ske?

150

Hvad betyder det konkret? Jo, i Rødby vil de gerne bygge en industripark, så der kan komme flere arbejdspladser til området, i Lemvig ønsker man at opføre en rejefabrik, i Nysted ønsker de lokale at udvide en vinterbadeklub, i Holbæk vil man gerne bygge boliger på Tuse Næs, og i Guldborgsund vil man gerne bygge
155 en energipark, som lokalsamfund og kommunalbestyrelse allerede bakker op om. Andre steder kan det være gennemgribende byfornyelser, hvor vi udvælger nogle områder, hvor vi virkelig i fællesskab skaber forandring med levende bymidter, butikker, boliger og lokale mødesteder – ny energi til smukke, gamle købstæder og provinsbyer.

160

Alt det her skal selvfølgelig ikke kun gælde de konkrete eksempler, jeg nu har nævnt. Hvis I sidder i en kommunalbestyrelse i et område af Danmark, hvor der er brug for at prøve noget nyt og gøre noget anderledes, og hvor I oplever at vores lovgivning herindefra spænder ben, så lad os få jeres forslag på bordet, så vi
165 sammen kan få det til at lykkes. Nogle gange vil det kræve, at vi ændrer lovgivningen. Så vil vi foreslå Folketinget at gøre det. Andre gange vil det kræve, at vi fjerner noget bøvl og noget bureaukrati. Så gør vi det. Og nogle steder vil det kræve økonomi, penge, som i Skive, hvor regeringen nu har besluttet, at vi giver læreruddannelsen en permanent bevilling, fordi vi vitterlig vil have
170 uddannelser i hele Danmark.

Den røde løber, jeg talte om, vil vi gerne etablere – et hovedsæde for lokal udvikling – og den kommer til at ligge i Nykøbing Falster og med reference til by-, land- og transportministeren. Den nye kontrolenhed for dyrevelfærd bliver
175 placeret i Vejen. Og når vi gennemfører en ny udligningsreform, er målet bl.a. at give bedre og mere lige muligheder, så vi i hele Danmark kan levere den velfærd til børn og ældre, som der er brug for, også der, hvor der er længst mellem husene. At vores dejlige ældre mennesker på Langeland nu tilsyneladende kun skal have gjort rent hver fjerde uge, er ganske enkelt ikke godt nok.

180

Vi har gjort meget. Nu gør vi endnu mere, samtidig med at vi husker, at enhver mønt har to sider. Det er ikke alt, der er godt i Danmark. Men det hele er godt nok heller ikke dårligt. Der er mange unge, der gerne vil være landmand. Faaborg-Midtfyn Kommune er der lige nu flere, der flytter til end fra. I Thisted
185 har surferne og hele miljøet omkring Cold Hawaii været med til at vende

udviklingen. Og på det allerøstligste Møn holder en lille lokal ginbar åbent hele året rundt. Det er det Danmark, vi elsker: levende landdistrikter, stærke provinsbyer og kongens København, vores hovedstad, elsket og eftertragtet.

190

Det kan godt være svært at forestille sig i dag, men indtil 1990'erne var København en by, man flyttede fra og ikke til. Den var fattig og udslidt. Der var små lejligheder med toilet på trappen og bad i kælderen. Mange steder var der fugt, skimmel og mørke baggårde. En del af dem, der havde råd, flyttede ud, og dem, der ikke havde, blev tilbage. Mellem 1950 og 1990 faldt Københavns indbyggertal med 40 pct. Det var dengang, man stadig jokede med, at hvis man ville finde en jøde i København, skulle man gå ind i et stort firma og spørge efter chefen. Men så gik staten og kommunen sammen, satte gang i en kolossal byfornyelse, rev ned, renoverede og byggede nyt. Byen åbnede sig. Den blev lysere, den blev sundere, og den blev grønnere. Og i dag vrirler det med jyder i København og i øvrigt med turister fra hele verden. Nu koster en kop kaffe raskvæk 50 kr. Det synes nordjyderne er lidt svært.

I virkeligheden siger de 50 kr. jo alt om Københavns udvikling på godt og på ondt. For i dag er det nogle helt andre problemer, folk i storbyen slås med. Der er brug for flere boliger, der er til at betale med en almindelig løn, så pædagoger, sygeplejersker og politibetjente har råd til at bo i den by, de arbejder i og passer på. Derfor vil regeringen arbejde for en ny type velfærdsbolig, hvor kommuner og regioner skal have bedre mulighed for at tilbyde offentligt støttede tjenesteboliger til udvalgte medarbejdergrupper. Mange andre initiativer er også på vej. Vi sætter ind imod korttidsudlejning og skyggehoteletter. Vi styrker mulighederne for huslejetilskud og boligstøtte på kollegier. Vi gør det nemmere at omdanne erhvervslokaler til boliger og nemmere at bygge både ejerboliger og almene boliger. Og de små og midlertidige boliger, som mange unge og studerende bor i, skal vi have flere af.

Uanset hvor man bor, eller hvordan man bor, så skal man kunne være tryk. For selv om vi på nogle områder har faldende kriminalitet, har volden og dominanskulturen ødelagt alt for meget for alt for mange, og derfor sætter vi nu hårdt mod hårdt. Tak til Folketinget, som netop har vedtaget en udvisningsreform. Kriminelle udlændinge har intet at gøre i Danmark. Nye stramninger er allerede på vej. Der kommer skærpede straffe for kriminelle, der begår døds vold og tidligere er dømt for personfarlig kriminalitet. Bryder man et trykthedsskabende opholdsforbud, skal man ikke længere kunne slippe med en

bøde. Fremover skal udgangspunktet være 30 dages fængsel allerede første gang.

Vi vil i det hele taget tage et opgør med dem, der tydeligvis hverken vil Danmark
eller andre mennesker det godt: bander og kriminelle storfamilier, som bekender
230 sig til en middelalderlig frygtkultur og hverver børn til kriminalitet. Tidligere i
år vedtog vi en strafreform med den største samlede strafskærpelse for
personfarlig kriminalitet i nyere tid. Nu er vi klar til at stramme skruen
yderligere: Vi sidestiller kriminelle familier med bander, skærper straffen for
bestillingskriminalitet, sætter ind over for selvbestaltede shariaråd og giver
235 politiet flere muligheder i kampen mod bandernes fødekæder.

Også andre steder er der brug for at sætte ind. Jer, der bor omkring Bording, har
i alt for mange år set jeres lokalområde blive skæmmet af alt fra tyveri og
narkohandel til vanvidskørsel. De seneste år har vi strammet grebet om
240 beboerne på Kærshovedgård. Vi har skærpet meldepligten, taget kørekortet fra
dem og indført en fodlænkeordning. Er vi så i mål? Det korte svar er nej. Derfor
foreslår vi nu næste skridt: De beboere, der idømmes fængsel, f.eks. for at bryde
deres meldepligt igen og igen, skal kunne afsone bag lås og slå i en
fængselsafdeling, der placeres i tilknytning til Kærshovedgård.

245 Samtidig fortsætter vi arbejdet med at oprette udrejse- og modtagecentre uden
for Europa, så vi kan komme den illegale migration til livs. Danmark har i
mange år kæmpet for en strammere asylpolitik i Europa, og indsatsen bærer nu
frugt. Først var vi få. Nu støtter et stort flertal af lande i EU en langt hårdere
250 linje, og målet er, at vi næste år kan sende de første afviste asylansøgere til et
udrejsecenter uden for Europa. For hvem, der skal have lov at bo og opholde sig
her, skal være en demokratisk beslutning.

Netop vores demokrati er kodeordet. Imamer, der begår socialt bedrageri; piger
255 og kvinder, der mishandles; religiøs dominans – vi vil ikke have det i Danmark.
Derfor vil vi styrke indsatsen mod parallelsamfund og negativ social kontrol. Vi
foreslår, at fætter-kusine-ægteskaber forbydes, og vi foreslår, at såkaldt
omvendelsesterapi over for børn og unge forbydes. Ens seksuelle orientering og
kønsidentitet vedkommer sådan set ikke nogen andre, og intet menneske i
260 Danmark skal tvinges til at fornægte den, man er.

Et Danmark, der hænger sammen, handler om vores værdier, om vores sjæl og
om vores mentalitet, men det handler også om økonomi; at helt almindelige

265 familier får bedre råd til at fylde indkøbskurven og smøre madpakker til deres
børn. På fredag præsenterer vi vores forslag til finansloven for næste år, hvor vi
også finder milliarder af kroner i ny finansiering. I regeringsgrundlaget anmeldte
vi, at vi vil øge det økonomiske råderum med mindst 19 mia. kr. i 2030. Med
270 finanslovsforslaget anviser vi de første knap 13 mia. kr. For uanset om vi taler på
kort eller på langt sigt, skal pengene passe.

Regeringen vil føre en ansvarlig økonomisk politik, selvfølgelig med social
balance, hvor vi fastholder den høje beskæftigelse og sunde offentlige finanser.
Dansk økonomi er grundlæggende stærk, men den globale uro skaber
275 usikkerhed, især på grund af russernes krig i Europa og konflikten i
Mellemøsten. Lad være med at tro det, når nogle siger, at vi kan skærme os mod
det hele. Det kan vi ikke, men vi kan holde hånden under hinanden og
hverdagsøkonomien.

280 Derfor har vi fjernet elafgiften i en periode og forhøjet kørselsfradraget;
ældrechecken er blevet højere, og vi har udsendt fødevarechecks; der er givet
skattelettelser og blevet indført et lønløft til mange medarbejdere i velfærden;
der er indgået gode overenskomster for danske lønmodtagere. Alt det har mange
mennesker mærket, og langt de fleste har købekraften intakt. Men vi vil mere
285 end det.

Derfor vil vi halvere momsen på fødevarer og fjerne den helt på frugt og grønt.
Hvad betyder det så helt konkret, når du går ned og handler? Lad os tage en
tilfældig ret, pasta bolognese – eller spaghetti-kødsovs, som den hed hjemme hos
290 os, da mine børn var små. Jeg har kigget på priserne i dag og taget udgangspunkt
i et supermarked, som mange danskere bruger. Jeg har købt hakket dansk
oksekød, pastaskruer – selv om jeg egentlig bedre selv kan lide spaghetti – to
gange hakket tomat, gulerødder, løg og hvidløg. Sådan et indkøb koster ca. 105
kr. i dag, og med momsnedsettelsen vil det koste ca. 89 kr. Det er 16 kr., der
295 bliver slået af prisen for en omgang aftensmad. Vil det kunne mærkes i en
families økonomi? Ja, det vil det. For morgenmaden bliver også billigere, og
madpakkerne bliver billigere, og det gør søndagsfrokosten med familien også.
Og selv om man en gang imellem kan få det indtryk, når man åbner avisen og ser
den kritik, der er af, at vi vil sænke momsen på fødevarer, så er det vitterlig ikke
300 nogen naturlov, at vi her i Danmark skal have en af de højeste afgifter på
fødevarer i hele EU. Det vil vi lave om på.

For det er ikke rimeligt, at de, der har mærket de høje priser mest, er dem, der i
305 forvejen har dårligst råd – jer, der har gjort jeres, og måske nu har nået en høj
alder. Derfor vil vi allerede næste år sikre en bedre økonomi for de
folkepensionister, der har mindst. 1.000 kr. ekstra om måneden – prøv lige at
tænk, hvor stor en forskel det kommer til at gøre.

310 For seks år siden indførte vi gratis tandpleje for nogle af dem, der har det
allersværest: hjemløse og mennesker, der lever med stofmisbrug eller alvorlig
psykisk sygdom. Til næste år indfører vi gratis tandpleje for mange flere
danskere: kontanthjælpsmodtagere, førtidspensionister og en lang række
kræftpatienter og mennesker med kroniske sygdomme bl.a. Det bliver en
315 konkret hjælp til jer, men det bliver også noget andet, nemlig et stort skridt i
udviklingen af vores velfærdssamfund.

Igennem mere end 100 år har vi skabt et sundhedsvæsen, hvor den
grundlæggende logik er: Bliver du syg, så betaler vi regningen i fællesskab, så alle
320 i Danmark uanset pengepung har adgang til læge, hospitaler og operationer, når
vi har brug for det. Hvis du brækker en arm eller har brug for nye hofter, så er
der dygtige sygeplejersker, læger og sosu'er, der står parat uden beregning. Sådan
er det bare ikke, når det gælder vores tænder. Hvis du får et hul i din tand, skal
du have penge op af lommen, uanset om du har dårlige tænder eller bare børster
325 tænder i håndsæbe. Det kan vi godt gøre mere retfærdigt og mere solidarisk.

Jeg tror faktisk, der er mange danskere, der frygter for det næste tandlægebesøg,
fordi en bro, en krone eller et implantat er så dyrt, at det kan vælte et budget.
Den usikkerhed og den ulighed vil vi gøre op med. Derfor har vi en ambition
330 om som et af de første lande i verden at indføre gratis tandpleje til alle. Er det
ambitiøst? Ja. Er det retfærdigt? Absolut. Kan det lade sig gøre? Ja, i Danmark
kan det, fordi vi har besluttet ikke alene at opruste militært, men også som
velfærdssamfund med gratis tandbehandling, med en styrket indsats over for
demens og med flere penge både til folkeskolen og børne- og
335 ungdomspsykiatrien.

Vi bevæger os fremad i Danmark – og i hele kongeriget. Jeg ved, der også er folk
i Grønland, der følger med i dag. Kære grønlændere, det er ikke mere end 2 uger
siden, vi indgik en aftale med USA, ikke en aftale *om* Grønland, som formanden
340 for naalakkersuisut så præcist sagde det, men en aftale *med* Grønland. Det er en
aftale, der fuldt ud respekterer kongerigets røde linjer, dvs. kongerigets

suverænitet, og som slår fast, at ingen kan anfægte jeres ret til at bestemme jeres egen fremtid.

345

Det var Erik den Røde, der gav jer det navn, vi stadig bruger i Danmark: det grønne land mod nord. Men det er jeres eget navn, der siger det bedst, og som vi nu har bekræftet for hinanden og hele verden i New York: Kalaallit Nunaat, grønlandernes land. Sammen har vi været igennem en svær tid. I har valgt en
350 leder, I kan være stolte af. Jens-Frederik Nielsen er klog, fremadskuende og dygtig. Jeg vil gerne have lov til at takke for vores tætte samarbejde. Jeg er imponeret, og jeg er taknemmelig.

Det er jeg også over den brede opbakning, vi har oplevet her i Folketinget og fra
355 vores mange europæiske naboer og allierede. Og jeg er taknemlig for jer, der har knoklet måneder og år for det her – alle I dygtige embedsmænd, vi sjældent får sagt tak til. Det er hundredvis af forskellige medarbejdere i mange ministerier herhjemme og i hele verden, Forsvaret og politiet, der rykkede nordpå, da det virkelig gjaldt, og vores ledende chefer i staten, der sidder heroppe på min højre
360 hånd. I er mange, som æren skal tilfalde. Og jeg vover nu et øje og siger tak på vegne af hele Folketinget i dag.

Grønland og Danmark stod fast, da vi skulle, på de grundlæggende principper, vi aldrig må vige fra. Vi gjorde det på vores egen nordiske facon og på en måde,
365 der førte os til en aftale med amerikanerne – en aftale, der styrker sikkerheden i Arktis og Nordatlanten, styrker kongeriget og styrker NATO.

Nu fortsætter Danmark og Grønland vores gode samarbejde på en lang række områder:

370

sundhed, bolig, infrastruktur og erhvervsudvikling og selvfølgelig oprustning og beredskab.

Det gælder også for Færøerne og Danmark. I har indført sanktioner mod
375 Rusland. I har sagt ja til en militær luftvarslingsradar. I har deltaget i øvelsesaktiviteter med allierede i og omkring Færøerne. I har et stærkt ønske om at udvide jeres relationer med omverdenen med mere handel, partnerskaber og medlemskab af internationale organisationer. Det kan jeg godt forstå, og det støtter vi jer i, om det så gælder WTO, Nordisk Ministerråd eller Den
380 Internationale Olympiske Komité. Vi er åbne over for at styrke og udbygge

vores samarbejde på andre områder, hvis I har et ønske om det. Og beslutninger om Færøerne træffes selvfølgelig på Færøerne.

385 Vi lever i en tid, hvor vi skal holde sammen på vores fællesskaber og på vores alliancer.

For uagtet, hvad vi måtte have af uenigheder med vores gamle allierede på den anden side af Atlanten, så er NATO garanten for danskernes og europæernes
390 sikkerhed. Vi vil fortsat søge et tæt samarbejde med USA, og samtidig skal vi tage mere ansvar i Europa og sikre, at vi gør alt, hvad vi kan, for at Europa kan forsvare sig selv. For det bliver nødvendigt. Det *er* nødvendigt.

Rusland betragter sig selv som værende i konflikt med os i NATO og i Vesten.
395 Jeg ved godt, at mange europæere havde håbet på fredelig sameksistens, men Rusland ønsker ikke fred. Kreml vil have nyt land, som vi ser det i den blodige og utilgivelige krig i Ukraine, og som vi ser det med hybride angreb i resten af Europa.

400 Forsvarets Efterretningstjeneste vurderer, at Rusland i de kommende måneder vil eskalere sin hybridkrig mod NATO og Vesten, og at der er en lav, men stigende risiko for, at Rusland vil gennemføre et begrænset militært angreb mod et eller flere NATO-lande, der grænser op til Rusland – uagtet at krigen i Ukraine fortsætter. Og selvom efterretningstjenesten anser det for usandsynligt,
405 kan de ikke længere udelukke, at Rusland vil forsøge en egentlig militær invasion af et NATO-land. Sådan siger vores efterretningstjeneste. Vores sikkerhedspolitiske situation er alvorlig, og vores svar det samme.

For det første fortsætter vi den nødvendige oprustning af både Danmark og
410 Europa.

Herhjemme er det med luftforsvar, længerevækkende præcisionsvåben, droner, flere værnepligtige og ekstra ressourcer til politi og efterretningstjeneste, og i Arktis og i Nordatlanten er det sammen med Grønland, Færøerne og vores
415 allierede og i et stadig tættere operationelt samarbejde med resten af Norden.

For det andet skal alle i Danmark forberede sig på forskellige typer af hybride angreb og andre kriser, der kan ramme vores samfund. For ganske nylig har vi set, hvordan CPR-registret blev kompromitteret. Det er en hændelse, der ikke

burde kunne ske. Og jeg har en klar forventning om, at de ansvarlige myndigheder forfølger alle relevante spor og har iværksat de nødvendige tiltag.

425 Regeringen vil også etablere et totalberedskab med en styrket indsats mod cyberangreb og sabotage og bedre beskyttelse af kritiske sektorer – vand-, tele-, sundheds- og transportsektoren – og hvor vi alle sammen, myndigheder, civilsamfund, virksomheder og borgere, har et ansvar. Chefen for Forsvarets Efterretningstjeneste har sagt det meget klart: Det er ikke teori. Vi står midt i det.

430

Jeg vil gerne i dag appellere til, at man følger myndighedernes anbefalinger og i øvrigt følger med i de traditionelle mediers nyhedsformidling. Hvis man kun får sin viden fra de sociale medier, er man som menneske alt for sårbar over for misinformation. I enhver krig er sandheden første offer. Så jeg vil opfordre alle
435 til nu at være kildekritiske. Det er også på det bagtæppe, at der skal indgås et nyt medieforlig. Måske har det aldrig været vigtigere.

For det tredje fortsætter vi med at være til stede på Europas østlige flanke, hvad end det er med vores dygtige soldater i Letland eller vores fuldttonede støtte til
440 Ukraine. Vi lader os ikke true, og vi kommer aldrig til at lade os intimidere af russerne. Rusland vil forsøge at skabe splid mellem os her i Danmark, som de gør det overalt i Europa, og de vil forsøge at skræmme os med attentatforsøg, sabotage og deres trollhære på de sociale medier. De vil enten direkte – eller indirekte ved at få europæiske politikere og meningsdannere til gøre det –
445 fremføre en række argumenter med henblik på at svække os.

Det, jeg gør nu, er utraditionelt. Men jeg kommer nu til at gå nogle af de påstande igennem, som I risikerer at møde, så I kender dem og klart kan se, at det nok i virkeligheden er Moskva, der er afsender. Jeg tror, russerne kommer til
450 at skruer op for de hybride angreb med det mål at få os europæere til at vende Ukraine ryggen, stoppe støtten til dem og måske også vores egen oprustning. De vil påstå, at ukrainerne er korrupte, og at vi derfor skal droppe støtten. De vil sige, at du som borger ikke kan stole på danske myndigheder og på regeringen, og de vil påstå, at det er os, der optrapper konflikten, når vi styrker vores eget forsvar, og når vi etablerer ukrainsk våbenproduktion i Danmark.
455

Ingen af de påstande er rigtige. Og lad mig svare direkte på forhånd: Hvis vi stopper støtten til Ukraine, så er det den første dominobrik, der falder, og så har

460 vi selv været med til at bane vejen for, at Rusland kan gå videre til det næste europæiske land. Gør vi det lettere for dem at føre krig i Ukraine, gør vi det lettere for dem at føre krig andre steder.

Selvfølgelig er alle i Ukraine ikke korrupte. Nogle er, desværre. De brodne kar
465 skal ud. Derfor har vi et stærkt fokus på bekæmpelse af korruption. Men de interne udfordringer i Ukraine kan aldrig blive et argument for at lade Rusland diktere de europæiske grænser.

De danske myndigheder kan du selvfølgelig stole på, og det kan du også på den
470 til enhver tid siddende regering. Det danske forsvar er selvsagt ikke skyld i, at en russisk fregat beskyder en af vores helikoptere med signalblus. Vi kan og skal ikke længere sidde tilbage og vente på, at myndighederne – altså vores egne – fremlægger beviser for de enkelte russiske angreb. At vi stadig tænker sådan, har et skær af naivitet over sig. I stedet skal man se mønsteret, se på, hvem der har en
475 interesse i at destabilisere os.

I forhold til den ukrainske forsvarsproduktion, som vi heldigvis er ved at etablere i Danmark, så er den hårde sandhed, at Europa har meget svært ved at klare sig uden den ukrainske hær og de erfaringer, de desværre har gjort sig på
480 slagmarken. Derfor har vi brug for Ukraine i vores egen oprustning, eller sagt på en anden måde: Når vi hjælper Ukraine, hjælper vi os selv. Så forsvaret vi os selv.

At verden er blevet mere uforudsigelig, mærker man også i dansk erhvervsliv. Den globale konkurrence er blevet hårdere – langt hårdere. Jeg nævnte før det danske vindeventyr. Danmark har i mange år været verdensmestre i vindkraft.
485 Men sidste år var otte ud af ti af de største producenter af vindenergi i verden kinesiske. Samtidig står Kina nu for næsten en tredjedel af den samlede industriproduktion i verden.

490 Eller tag lægemiddelindustrien, en anden dansk styrkeposition. Europa taber terræn. Blandt andet fordi investeringer i forskning og udvikling flytter andre steder hen. Og når der i Danmark skabes nye virksomheder, rykker mange af dem – desværre – til andre lande, ofte til USA.

495 Så også hvad angår industripolitik og erhvervspolitik, står vi over for et valg. Hvis vi kun gør, som vi plejer, så tror jeg, Europa taber. Derfor skal vi turde at tage de skridt, som er nødvendige, for at styrke både vores egne danske og de

europæiske virksomheder, vel vidende at det ikke sker uden nogle markante
500 investeringer. Derfor kommer vi med en iværksætterpakke, der bl.a. skal give
virksomhederne bedre mulighed for at tiltrække det, vi kalder risikovillig kapital.
Vi vil fjerne unødvendig bøvl og bureaukrati, så danske virksomheders byrder
reduceres med 25 pct. i 2035. Vi foreslår at sænke selskabsskatten med 3 pct.
over de næste 3 år, ligesom vi vil investere i forskning og tage nye skridt til at
505 styrke Danmark som en førende lifesciencenation, så vi giver danske
virksomheder bedre betingelser for at fortsætte deres produktion herhjemme og
for at innovere og konkurrere og skabe vækst til Danmark. Og så vil vi satse på
vores egen energi på en måde, der kommer os alle sammen til gavn.

510 I Vangså lidt syd for Klitmøller i Thy kan indbyggerne til næste år fejre, at det er
50 år siden, at byen fik indlagt strøm som den allersidste by i Danmark, og jeg
citerer: Hold op, hvor er det stort; der brændte lys i huset hele natten. Det har
en af beboerne fortalt om den dag, hvor strømmen kom til Vangså. Nu kunne
de endelig se en god film uden afbrydelser, for man risikerede ikke længere, at
515 det batteri, der var tilsluttet familiens 6 m høje vindmølle, løb tør lige midt i
aftenunderholdningen. 86 år skulle det tage, fra de første danske elværker blev
etableret, til at indbyggerne i Vangså kom med – 86 år! Det er i sig selv utroligt.
Og jeg er ret sikker på, at der nok har været en eller flere, der igennem årene har
tænkt: Behøver vi virkelig at føre ledninger helt derud? Så mange bor der jo
520 heller ikke i Vangså. Heldigvis – heldigvis – var det ikke alle, der tænkte sådan.
Og prøv at forestille dig, hvis det var sådan, at alting blev bestemt ud fra kolde
analyser i et regneark, at økonomi altid skulle trumfe mennesker. Så havde vi
aldrig fået et velfærdssamfund, så var Danmark aldrig blevet et stærkt land.

525 Arbejdet med at sikre strøm i stikkontakterne foregår stadig den dag i dag. Vi vil
hæve vores klimamål i 2035, et klimamål, der i forvejen er et af de mest
ambitiøse i verden, og vi vil skabe en fremtid, hvor grøn strøm erstatter olie, kul
og naturgas. Vi vil gøre vores for at bremse klimaforandringerne og få os ud af
den klemme, russerne har på Europa. Virksomhedernes konkurrenceevne og
530 udbygningen af vores egne energikilder kan kun lade sig gøre i et stærkt Europa
– et Europa, der opruster, får styr på sine grænser og får vedtaget et budget, der
er med til at fremtidssikre vores kontinent, og som forstår, at vi med vores
størrelse og økonomi stadig er en uundgåelig global faktor, men kun, hvis vi står
sammen og aldrig viger tilbage.

535 Sådan er det, f.eks. når det gælder kunstig intelligens – noget, vi skal bruge klogt

og strategisk, som en tjener og ikke som en herre. Men hvis ikke vi forstår, hvilken skade det kan forårsage, kan omkostningerne blive enorme, potentielt fatale. Markedet for kunstig intelligens er præget af ganske få meget store virksomheder, og mange af dem råber nu vagt i gevær. De siger, at de allerede nu har svært ved at styre deres egen opfindelse. De beder om global regulering, og den skal de få. Det skal vi have på plads hurtigst muligt, og det er der heldigvis flere og flere der mener. I en fælles erklæring med andre stats- og regeringschefer har vi slået fast, at kunstig intelligens *skal* forblive under menneskelig styring, tilsyn og kontrol, og at den skal udvikles og anvendes i overensstemmelse med international ret.

Herhjemme skal vi finde den rigtige måde at gøre det på. Vi skal udnytte Danmarks position som et højt digitaliseret land til at bruge kunstig intelligens klogt, bl.a. til gavn for mennesker, der rammes af sygdom, kræft, og som kan få en bedre behandling, og til generelt at øge produktiviteten og frigøre medarbejdere fra computere til omsorg og relationer. Men nyheder skal skrives af journalister, ikke robotter, og eksamener skal bestås af unge mennesker, der både kan tænke selv og vil tænke selv.

Netop alle I smukke unge mennesker, hvor ingen skal nøjes med digitale vuggestuer og tilfældig kærlighed, vi skylder at give jer de bedste forudsætninger for, at I kan skabe jer det liv, I ønsker, og sætte jeres præg på verden. Derfor tager vi det meget alvorligt, når PISA-resultaterne viser, at danske elever er blevet dårligere til at læse og regne end tidligere. En af de største prioriteter på regeringens første finanslovsforslag er netop børn og unge. Men vi ved godt, at penge ikke gør det alene. Vi bliver nødt til at lave en ny samfundskontrakt – en samfundskontrakt, der handler om at tage livtag med det, der ikke fungerer i vores skole, og som skal sikre et markant højere fagligt niveau, så danske børn og unge lærer det, de skal, og med skoler i hele landet og en barndom, der ikke er dikteret af algoritmer. Det skal være en samfundskontrakt, hvor vi giver læreren den respekt og autoritet, en lærer har brug for for at kunne være den voksne i klasseværelset, og hvor vi samtidig begraver værdirelativismen og genskaber struktur, faste rammer og forebyggelse. Og selvfølgelig skal der være nultolerance over for vold, trusler og mobning og over for negativ social kontrol. Vi skal fortsætte med at frisætte skolen fra centrale krav og overregulering og give lærerne tid til at løse deres egentlige opgaver, nemlig undervisning og demokratisk dannelse, så børnene og de unge får de nødvendige kundskaber og færdigheder, og sådan at rammerne understøtter

myndiggørelse og robusthed.

Jeg tror kun, at vi kan rette op på de her problemer, hvis alle forældre bakker op
580 om læreren, og hvis læreren har den nødvendige autoritet og uddannelse, og hvis
vi også tør sige, at eleverne selvfølgelig selv har et ansvar for deres egen læring og
for fællesskabet. Her i Folketinget må vi skabe bedre rammer for skolen,
ordentlig økonomi, så man lokalt kan undervise, danne og udvide horisonter
med bøger og dybe menneskelige relationer. Derfor skal barndommen beskyttes
585 mod techgiganterne. Regeringen har foreslået en endnu stærkere aldersgrænse
for de sociale medier og et totalt forbud mod private skærme i grundskolen. Det
er derfor, vi i Danmark går forrest i EU for en hårdere regulering af
techgiganterne, bl.a. med et forbud mod afhængighedsskabende design. Det er
en kamp, der kun lige er begyndt, men jeg tror, at det bliver en af de vigtigste, vi
590 kommer til at kæmpe på vores børns vegne.

Jeg startede min tale i Aarestrup, og jeg vil slutte min tale ikke langt derfra. 5 km
væk fra Aarestrup ligger Rold Skov, og her kan man opleve kronhjorte,
grævlinger og oddere, vilde orkidéer, sortspætter og snudebiller. Det er et helt
595 unikt stykke natur. I dele af Rold Skov kan man overnatte efter 1-2-3-reglen.
Det betyder højst 1 nat i 2 telte med 3 personer i hver. Det er godt, den regel
ikke findes her i Folketinget, altså 3 personer i hvert telt. 1-2-3-reglen har vi ikke
ret mange steder i Danmark, og hvorfor egentlig ikke? For der sker noget med
os, når vi færdes i det fri: Vi sænker skuldrene, vi mærker roen brede sig. Derfor
600 vil vi undersøge, om vi her i Danmark kan få en allemandsret efter norsk og
svensk forbillede, så vi alle kan slå et telt op i lysningen, tænde bål under åben
himmel og vågne op til fuglefløjt og solstråler og en enkelt irriterende myg eller
to. Det skal selvfølgelig være med respekt for naturen selv, for lokale forhold og
for de naboer, der har ret til et privatliv. Det synes jeg sådan set er en ret fin
605 drøm.

Kære alle sammen, vi bor i verdens bedste land, med tillid mellem mennesker, et
stærkt socialt sikkerhedsnet og ordnede forhold på vores arbejdsmarked. Vi har
lav korruption og meget lidt nepotisme. Vi har et af de stærkeste demokratier på
610 hele jordkloden, og der findes ikke et tryggere sted at lade sit barn vokse op. Vi
skal stadig forandre for at forbedre, men vi skal også turde holde fast i, hvad vi
er, hvem vi er, og hvad vi danskere er gjort af. Vi skal holde fast i at være ét folk
og én nation.

Med de ord vil jeg gerne bede jer om at rejse jer.

Danmark leve!

620 (*Trefoldigt hurraråb fra salen*)

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

625 **Kildetype**

Digitalt manuskript

Tags

Folketingets kvinder, Folketingets åbning, Folketingstale, Politisk tale, Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

630 <https://www.dansketaler.dk/tale/mette-frederiksens-tale-ved-folketingets-abning-2026>

635

640

645

650